

Zpráva z konference

„Odborné vzdělávání a příprava – nezbytný nástroj pro růst a zaměstnanost mladých“

Datum: 6. června 2012
Čas: 12:30 – 15:00 hod.
Místo: Evropský parlament, Brusel (místnost A3E-2)
Organizátor: EUROCHAMBERS – Asociace evropských obchodních komor
Zapsala: Iva Stříbrská, CEBRE – Česká podnikatelská reprezentace při EU v Bruselu
Kontakt: brussels@cebre.cz

■ Hlavní mluvčí

- **Róza Gräfin von Thun und Hohenstein**
*Poslankyně – Poslanecký klub Evropské lidové strany
Členka Výboru pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů*
- **Arnaldo Abruzzini**
Generální tajemník EUROCHAMBRES
- **Xavier Prats Monné**
Zástupce generálního ředitele, Generální ředitelství pro vzdělávání a kulturu Evropské komise
- **Doris Pack**
*Poslankyně – Poslanecký klub Evropské lidové strany
Předsedkyně Výboru pro kulturu a vzdělávání*
- **Katarina Nevedřalová**
*Poslankyně – Skupina progresivní aliance socialistů a demokratů v Evropském parlamentu
Členka Výboru pro kulturu a vzdělávání*
- **Heinz K. Becker**
*Poslanec – Poslanecký klub Evropské lidové strany
Člen Výboru pro zaměstnanost a sociální věci*
- **Mette Mork Andersen**
Atašé pro vzdělávání, Dánské předsednictví EU
- **Ulrich Fuchs**
Ředitel a zakladatel vzdělávací společnosti EGOS!

■ Pozadí a širší souvislosti tématu

V rámci strategie „Evropa 2020“ si EU, jako jeden ze svých strategických cílů, vytyčila zvýšení míry zaměstnanosti napříč členskými státy ze současných 69% na 75%. K naplnění tohoto ambiciózního cíle bude v praxi potřeba zredukovat do roku 2020 počet nezaměstnaných ze současných 23 milionů (na počátku roku 2011) na méně než 12 milionů – mimo jiné prostřednictvím aktivnějšího zapojení pracovníků a větší integrací migrujících pracovních sil. V této souvislosti bude nutné nalézt zejména tato řešení:

➔ **Sladit nesrovnalosti mezi nabídkou a poptávkou dovedností na pracovním trhu:** Zatímco miliony Evropanů nemohou nalézt uplatnění, více než dva miliony pracovních míst zůstávají neobsazené.

- **Vyřešit akutní problém nezaměstnanosti mladých:** Přibližně 5,5 milionu mladých lidí (ve věku pod 25 let) jsou v současné době nezaměstnaných (22,4%). V některých státech, např. ve Španělsku nebo v Řecku, se navíc míra nezaměstnanosti mladých přibližuje alarmujícím 50%, přičemž rostoucí počet Evropanů nejenže nemá zaměstnání, ale ani neprochází žádným vzděláváním či přípravným školením.
- **Zvyšovat kvalifikaci dostupných pracovních sil:** Roste počet pracovních míst, pro která je firmami vyžadována vyšší kvalifikace. Do roku 2020 se předpokládá, že se poměr těchto pracovních míst zvýší ze současných 29% na 35% – zatímco poměr zaměstnání, pro která je vyžadována nižší kvalifikace, poklesne z 20% na 15%.

Účinnou odpovědí na výše uvedené potřeby se jeví lepší **podpora odbornému vzdělávání**, zejména v souvislosti s přípravou nového programovacího období 2014 – 2020, v rámci kterého Evropská komise před časem představila program „**Erasmus pro všechny**“. Tento program, s celkovým rozpočtem 19 miliard euro, je postaven na předpokladu, že investování do vzdělávání je klíčem k odblokování potřebného lidského potenciálu – bez ohledu na věk či zázemí lidí. Cílem programu je spojit veškeré současné existující evropské a mezinárodní systémy v jeden a tímto nahradit sedm existujících vzdělávacích programů pro různé cílové skupiny (např. Leonardo da Vinci, Comenius, Grundtvig).

Hlasitou podporu centrální roli odborného vzdělávání a přípravě v rámci budoucích politik EU vyjadřují i evropské hospodářské komory. **Arnaldo Abruzzini**, generální tajemník EUROCHAMBRES, na konferenci doslova uvedl: „*Odborné vzdělávání, především efektivní systém učňovské přípravy, je klíčem k lepší zaměstnatelnosti lidí. Není náhodou, že v zemích, jako je Rakousko, Dánsko a Německo, které si osvojily robustní a strukturovaný systém odborného vzdělávání a přípravy, mají nejnižší míru nezaměstnanosti mladých v EU.*“ Zájem evropských komor na tomto tématu je zcela logický. Ročně jejich prostřednictvím získá odbornou přípravu 2,5 milionů lidí. V některých zemích jsou dokonce komory druhým největším poskytovatelem tohoto typu vzdělávání po veřejném sektoru, což plyne z jejich principiální úzké spolupráce s podnikatelským sektorem a přirozenou znalostí potřeb tohoto prostředí.

■ Program konference

Konferenci zahájila poslankyně **Róza Gräfin von Thun und Hohenstein**, která ve své úvodní řeči vyzdvihla důležitost tématu odborného vzdělávání a uvedla jej do souvislosti s připravovaným programem „Erasmus pro všechny“. Následoval úvodní proslov **Arnalda Abruzziniho**, který podtrhl zejména potřebu dosažení stability současné společnosti a její schopnosti efektivního osvojování si takových dovedností, které jsou (ve světle současné krize) především potřebné pro podnikatelský sektor. Abruzzini upozornil na sociální rozměr celého tématu a nutnost implementace duálního systému vzdělávání, kdy jde ruku v ruce praktická i akademická příprava.

Následně vystoupili další mluvčí a proběhla panelová diskuse. Hlavními obecnými tématy konference byl výše uvedený duální systém ve vztahu k odbornému vzdělávání a přípravě, prezentace příkladů nejlepších zkušeností (zejména z Rakouska) a program „Erasmus pro všechny“.

■ Hlavní příspěvky

- **Xavier Prats Monné**, zástupce generálního ředitele pro vzdělávání a kulturu z Evropské komise, ve svém vystoupení uvedl, že si Komise velice silně uvědomuje požadavky a očekávání, která jsou v současné době na oblast vzdělávání kladena – zejména v souvislosti s nadcházejícím programovacím obdobím a účinným naplňováním strategie „Evropa 2020“. Proto se Komise ve svém návrhu rozhodla na oblast vzdělávání vyčlenit podstatně více prostředků, než v předchozím období. Nicméně upozornil, že před Evropou stojí nyní **tři základní výzvy**, na které členské státy budou muset najít účinnou odpověď. Těmito výzvami v oblasti vzdělávání jsou především:

- 1. Podpora inovací v učení:** Je třeba si uvědomit, že společnost se v posledních letech rapidně změnila a způsoby nabývání znalostí se značně rozšířily. Lidé se učí i jinými prostředky, než v rámci klasického vzdělávacího systému, což může být pro kvalitu vzdělávacích institucí příležitostí i hrozbou zároveň.
  - 2. Podpora chytrých způsobů financování vzdělávání:** Je nutné hledat nové způsoby financování vzdělávání za využití současných dostupných prostředků a případných inovativních partnerství s podnikatelským sektorem.
  - 3. Podpora kvalitních poskytovatelů vzdělávacích programů:** Je zásadní si uvědomit klíčovou roli poskytovatelů vzdělávání, kteří musí efektivně vytvářet takové kvalitní programy, které si žádá pracovní trh. Současně je třeba podporovat všeobecnou gramotnost v oblasti ICT.
- Poslankyně Evropského parlamentu a předsedkyně Výboru pro kulturu a vzdělávání, **Doris Pack**, do jejíž působnosti patří právě navrhovaný program „**Erasmus pro všechny**“, následně osvětlila jeho nejdůležitější projednávané aspekty. Hlavním rozdílem, oproti současným verzím vzdělávacích programů, je snaha o integraci těchto programů a zahrnutí co nejširší cílové skupiny potenciálních příjemců. Zároveň upozornila, že v současném systému je obsaženo mnoho dobrého, co si zaslouží ponechat. Hlavním cílem by ovšem měla být primárně jednoduchost a transparentnost nového programu. Pack ve svém vystoupení dále uvedla, že je snahou Evropského parlamentu o maximální cílené a strukturální zacílení prostředků na ty oblasti vzdělávání, které je potřeba nejvíce podporovat. V této souvislosti dále řekla, že návrh Komise není dostatečně detailní. Rovněž bude, podle poslankyně, nutné zapojit do implementace nového systému vzdělávání národní autority a příslušný lokální podnikatelský sektor.
  - Po vystoupení poslankyně Pack si slovo vzala dánská Atašé pro vzdělávání **Mette Mork Andersen**, která uvedla, že snahou Dánského předsednictví byla především **podpora učňovského vzdělávání** a praktické přípravy. Dánové si současně velice silně uvědomují, že bude primárně potřeba rozdílné systémy ve vzdělávání v rámci členských zemí synchronizovat a rozšířit debatu o jejich podobě i na další partnery, především podnikatelský sektor. Andersen v následné krátké debatě dále kritizovala některé univerzity, které „*stále odmítají být součástí reálného světa a neuvědomují si dnešní naprostou nezbytnost kooperace s podnikatelským sektorem.*“ Univerzity by navíc, podle Andersen, měly poskytovat takové vzdělání a přípravu, které jejich absolventům umožní na pracovním trhu snadné uplatnění.
  - **Heinz K. Becker**, poslanec Evropského parlamentu a člen Výboru pro zaměstnanost a sociální věci ve svém příspěvku hovořil o zkušenostech z Rakouska, které podporuje zejména **mobilitu mladých** a spolupráci univerzit. Dle jeho slov bude zásadní nastavit takové prostředí, aby mladí lidé mohli jít studovat kamkoli a jejich studium bylo uznáváno kdekoli. Současně ale upozornil, že implementace nových požadavků na odborné vzdělávání a přípravu potrvá nějaký čas, který si EU, v případě některých členských států, nemůže dovolit. „*Reforma vzdělávacího systému musí začít v mnoha zemích takřka okamžitě,*“ uvedl doslova a opět vyzdvihl nutnost **partnerství vzdělávacího a podnikatelského sektoru**. Zejména osnovy by, dle jeho mínění, měly být s firmami přímo konzultovány. Becker současně volá, po vzoru Rakouska, po shromažďování příkladů nejlepších zkušeností napříč členskými zeměmi a **zatraktivnění odborného vzdělávání** v očích veřejnosti. Odborné vzdělávání a příprava by se, dle jeho slov, měly v systému vzdělávání posunout podstatně výše.
  - **Katarina Neved'alová**, poslankyně a členka Výboru pro kulturu a vzdělávání, ve své navazující řeči upozornila, že „Erasmus pro všechny“ je primárně o vzdělávání a nikoli o zaměstnávání, a že nelze spoléhat, že tento program vyřeší veškeré bolesti EU. I Neved'alová ve svém příspěvku vyzdvihovala nutnost zatraktivnění učňovského vzdělávání a nalezení vhodných způsobů financování potřebných systémových změn.

■ Zajímavé myšlenky z debaty

Po vystoupení jednotlivých mluvčích následovala panelová diskuse, ve které, mimo jiné, zazněly níže uvedené myšlenky:

- **Xavier Prats Monné** řekl, že strategie, které si nyní EU ve svých programech nastaví, nebudou měněny po následujících sedm let, a tudíž je těžké odhadnout, jaké potřeby budou v té době na trhu. Proto dává ohledně směřování financí spíše přednost obecné než strukturované a detailní strategii, která se na problém dívá z dnešní perspektivy. Monné dále varoval před podceňováním rozdílů v oblasti systému vzdělávání mezi jednotlivými zeměmi.
- **Heinz K. Becker** uvedl, že nejlepším modelem se v současné době jeví nabývání praktických i teoretických zkušeností zároveň (jak z akademie, tak z reálného pracovního světa) a současně apeloval, aby systémy vzdělávání vůbec neumožňovaly přerušení procesu učení po jeho prvním stupni (je pak náročné lidi opět k učení motivovat).
- **Mette Mork Andersen** souhlasila s Monným v oblasti odlišností jednotlivých členských zemí a současně upozornila, že mnoho problémů je v podstatě pouze aktuálním trendem, který může v budoucnosti nabrat opět jiný směr.

■ Závěry z konference

- V následujícím období bude nutná **obecná reforma vzdělávacího systému** s ohledem na potřeby a **zatraktivnění odborného a učňovského vzdělávání**.
- Bude potřeba nastavit **lepší systém vzájemného uznávání studia** mezi jednotlivými zeměmi a univerzitami – aby se podpořila mobilita mladých občanů EU.
- Zásadní bude rovněž **směřování financí z kohezních a strukturálních fondů** především na budování efektivního systému vzdělávání napříč EU a na podporu větší mobility učňů.
- Odborné vzdělávání by mělo učit mladé lidi **myslet podnikatelsky** a mělo by podporovat vznik **mladých firem**, a tudíž tvorbu nových pracovních míst.
- Osnovy by měly obsahovat více možností pro **praktickou zkušenost** a měly by být **konzultovány s podnikatelským sektorem**.